Я досліджую світ 4 клас

> Сьогодні 24.11.2024

Урок *№34*

Які скарби приховує Чорне море

Hama: 27.11.2024

Клас: 4-А

Урок: ЯДС

Вчитель: Старікова Н.А.

Тема. Які скарби приховує Чорне море.

Мета: продовжувати вчити пояснювати, від чого залежить безпека в довкіллі; обговорювати безпечне й доцільне використання знань про природу; наводити приклади використання людиною природничо-наукових знань; визначати головне в інформації природничого змісту, висловлювати враження щодо неї; презентувати інформацію про природу у вигляді повідомлення, малюнку, схеми, презентації тощо.

Не урок, а справжне свято, Бо полинем у світи. Мандруватимем завзято, Юний друже, я і ти. У поході будь уважним, Добре думай, не спіши! Знай, що вчитись завжди важко, Легше буде у житті!

Ранкове коло

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

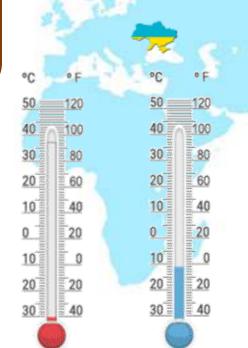

Привіт, друзі! А яка зараз пора року? Який місяць? Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Пригадуємо

Які моря омивають територію України? Знайдіть їх на карті України.

Що ви знаєте про Чорне море?

Які корисні копалини добувають з дна моря?

Робота з підручником

підручник. Сторінка 112-113

Чорноморське узбережжя

Підручник. Сторінка 112-113

Робота з підручником

Чорне море розташоване на півдні України. За формою схоже на овал. Його найбільша ширина— 580 км. Довжина— 115 км.

Значна частина Чорноморського узбережжя припадає на територію України й Туреччини.

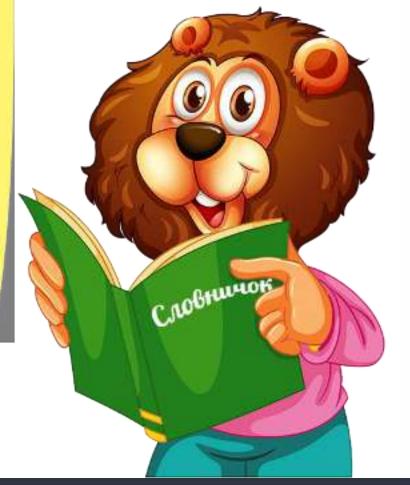
 За картою з'ясуйте, які ще країни розташовані на узбережжі Чорного моря.

Чорне море з усіх боків оточене суходолом, але воно все-таки з'єднане зі Світовим океаном. На північному сході Чорне море сполучається з Азовським морем. На південному заході Чорне море з'єднане із Середземним морем. Уздовж берегової лінії Чорного моря розташовані піщані пляжі.

У Чорному морі островів небагато. Найбільшими з них є Джарилгач і Зміїний. Крім островів, у морі є півострови.

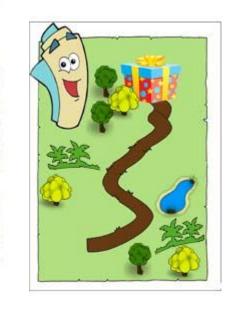
Словникова робота

Острів – ділянка суходолу, оточена з усіх боків водою. Півострів – частина суходолу, що вдається у водний простір і сполучається з материком.

Найбільшим півостровом Чорного моря є Кримський, який вдається в Чорне море з півночі.

У Чорне море впадає безліч річок. Разом з водою вони несуть у Чорне море й мул, унаслідок цього його вода темніша, ніж в інших морях. Поверхнева вода Чорного моря менш солона, ніж в інших морях, і за температурою близька до температури повітря: улітку прогрівається, узимку охолоджується.

підручник. Сторінка Користуючись фізичною картою України, з'ясуйте, які річки впадають у Чорне море.

Рухлива вправа

Робота з підручником

підручник. Сторінка 113-115

У Чорному морі росте багато видів водоростей. Серед них трапляються мікроскопічні водорості — зелені, синьо-зелені, бурі, червоні, що прикріпляються до ґрунту чи якихось предметів.

Тваринний світ Чорного моря надзвичайно різноманітний. Тут мешкають медузи аурелія і коренерот. Серед молюсків широко розповсюджені мідії, трапляються устриці, гребінці. З ракоподібних поширені краби - кам'яний і зелений, різні види креветок. Його населяють 180 видів риб, зокрема хамса, шпроти, кефаль, ставрида, скумбрія, тунець, камбала, скат, акули та ін. У Чорному морі живуть й осетрові риби - осетер і севрюга. До небезпечних риб належить морський кіт, або хвостокол.

підручник. Сторінка 113-115

Чорноморська акула катран — єдиний представник цих хижих тварин у Чорному морі. Завдовжки акула сягає 150 см, а її маса — майже 14 кг. Ця акула не нападає на людину та вважається безпечною.

Цінним видом чорноморських риб є чорноморська камбала калкан. Тіло в неї горизонтально-плоске, пристосоване до донного способу життя. Нижня частина тіла біла, зверху воно темно-сірого кольору.

Коли риба не рухається, за кольором її важко відрізнити від темного піщано-мулистого дна.

У водах Чорного моря трапляються риби дивовижних форм — морський коник і риба-голка.

Звеликих ссавців поширені дельфіни білобокі,

Підручник. Сторінка 113-115

Мешканці Чорного моря

ставрида

шипохвостий скат

севрюга

хвостокол чорноморська камбала калкан

риба-голка

акула катран

дельфін білобокий

білочеревий тюлень

Сторінка 114

Підручник.

Чорноморська акула катран — єдиний представник цих хижих тварин у Чорному морі. Завдовжки акула сягає 150 см, а її маса — майже 14 кг. Ця акула не нападає на людину та вважається безпечною.

Цінним видом чорноморських риб є чорноморська камбала калкан. Тіло в неї горизонтально-плоске, пристосоване до донного способу життя. Нижня частина тіла біла, зверху воно темно-сірого кольору. Коли риба не рухається, за кольором її важко відріз-

нити від темного піщано-мулистого дна.

У водах Чорного моря трапляються риби дивовижних форм — морський коник і риба-голка.

З великих ссавців поширені дельфіни білобокі, зрідка трапляються білочереві тюлені.

Підручник. Сторінка 113-115

На ділянках відкритого моря з боку узбережжя гніздиться велика кількість морських птахів — буревісників, чайок, бакланів, крячок. Вони харчуються, відпочивають і сплять у морі, виходячи на суходіл лише для гніздування.

Більшість чорноморських птахів — пелікани, буревісник малий, чайки морські, баклани, крячки харчуються рибою. А такі качки, як гага звичайна та гоголь, живляться придонними молюсками. Лебідь і лисуха споживають водорості, що ростуть у бухтах, а поганка надає перевагу дрібній рибі, креветкам і крабам.

Птахи, що населяють Чорноморське узбережжя

буревісник малий

тонкодзьоба чайка

середземноморська чайка

баклан великий

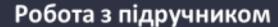
гага звичайна

лисуха

підручник. Сторінка 115

На стан природи в Чорному морі впливають передусім стоки річок Дунаю, Дністра та Дніпра, що впадають у нього, а також шкідливі речовини, які потрапляють у воду в результаті аварій кораблів і під час видобутку корисних копалин. Унаслідок цього спостерігається «цвітіння» води в північно-західній частині моря. Забруднюють море також промислові підприємства, порти й побутові стоки міст.

Жива природа Чорного моря та його узбережжя охороняються в Чорноморському біосферному заповіднику. Під охороною перебувають багато видів водоплавних птахів, які тут зимують або відпочивають під час перельотів. На узбережжі Чорного моря розташовані також природні заповідники «Лебедині острови», Дунайський, Карадазький і «Мис Мартьян».

Чорне море є багатющою коморою різноманітних мінералів і металів. Тут видобувають сіль, сірку, йод, пісок, гравій, є поклади нафти та природного газу.

підручник. Сторінка 113-115 BCIM pptx

Робота в зошитах

Завдання 1

Познач на карті країни, розташовані на узбережжі Чорного моря.

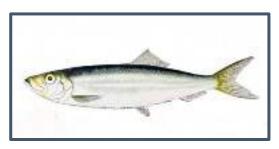
Робота в зошитах

Завдання 2

Яких риб Чорного моря ти знаєш? Використовуючи різні джерела інформації, підпиши їхні зображення.

ставрида

шпрот

риба-голка

скумбрія

тунець

акула катран

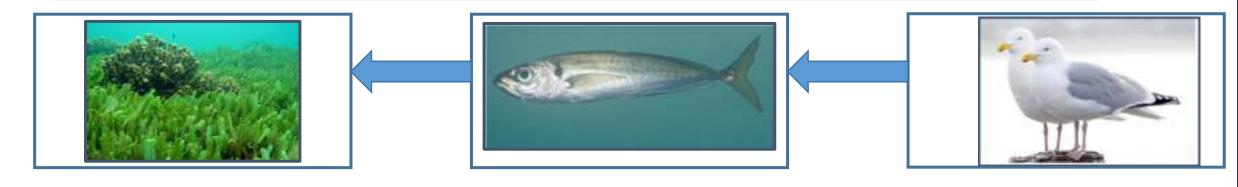

Робота в зошитах

Завдання 3

Утвори ланцюг живлення, що склався в Чорному морі.

Завдання 4

Наведи приклади птахів, які населяють Чорноморське узбережжя.

Буревісник малий, чайки, баклани, крячки, гага звичайна, лисуха, гоголь.

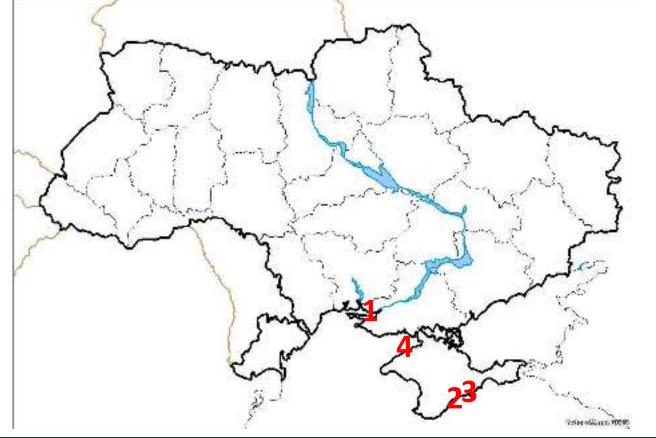
_{3ошит.} Сторінка

Робота в зошитах

Завдання 5

Запиши і познач цифрами на контурній карті природні заповідники Чорноморського узбережжя.

- 1. Чорноморський біосферний заповідник.
- 2. Заповідник «Мис Мартьян».
- 3. Карадазький заповідник.
- 4. Заповідник «Лебедині острови».

зошит. Сторінка

Перевіряємо себе

- 1. Які країни розташовані на узбережжі Чорного моря? Покажіть їх на карті.
- 2. Які рослини трапляються в Чорному морі?
- 3. Які тварини мешкають у водах Чорного моря, а які на його узбережжі?
- 4. Від чого залежить стан природи Чорного моря?
- 5. Складіть декілька ланцюгів живлення, що сформувалися в Чорному морі.

```
6. Продовжіть речення (за вибором):
```

«Сьогодні я дізнався/дізналася...»;

«Мене здивувало...»;

«Я зможу...».

Підручник. Сторінка

Коротко про головне

••••• Коротко про головне

Чорне море розташоване на півдні України. На його узбережжі розкинулося шість держав. Найбільшими островами Чорного моря є Джарилгач та Зміїний. Крім островів, є півострови. У Чорному морі росте багато видів водоростей. Його тваринний світ надзвичайно різноманітний.

...у зимовий період Чорне море практично не замерзає. Лише невелика ділянка поблизу Одеси на незначний час укривається кригою. Однак у візантійських літописах згадується, що в 401 й у 762 роках Чорне море повністю замерзло.

Домашнє завдання

Повторити тему на сторінках с. 112-116, зош. с. 56-57

Тестування

https://naurok.com.ua/test/join?gameco
de=9461273

Переглянь відео

https://www.youtube.com/watch

?v=476NTtVZGaQ

Фотозвіт надсилати на освітню платформу Нитап. Успіхів у навчанні!

Це було неперевершено!

Ну, нормальний урок.

Урок пройшов погано.

